

STANOWISKO
Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 4 kwietnia 2013 r.

w sprawie projektu ustawy Platformy Obywatelskiej o ogrodach działkowych
i jego skutków dla działkowców i ogrodów

W związku ze złożeniem przez posłów Platformy Obywatelskiej do łaski marszałkowskiej projektu *ustawy o ogrodach działkowych*, Krajowa Rada PZD - po przeanalizowaniu zawartych w nim propozycji – stwierdza, że projekt ten stanowi próbę rozbicia oraz likwidacji ponad 115 - letniego ruchu ogrodnictwa działkowego w Polsce. Projekt ustawy stoi w rażącej sprzeczności z podstawowymi prawami i interesami polskich działkowców i ogrodów. Proponowane rozwiązania sprowadzają się do wygaszenia wszystkich praw do gruntów i infrastruktury oraz do nacjonalizacji i komunalizacji całego majątku wspólnego i indywidualnych działkowców. Tym samym autorzy projektu zamierzają zlikwidować prawną podstawę funkcjonowania ogrodów, usuwając główne bariery do szybkiego przejmowania gruntów ogrodów na cele komercyjne oraz naruszenia fundamentalnych uprawnień działkowców.

Złożony projekt ustawy został szumnie zaprezentowany w mediach przez posła Stanisława Huskowskiego jako zawierający niezwykle korzystne rozwiązania dla działkowców i ogrodów. Tymczasem jego lektura wskazuje, że zawiera rozwiązania rażąco sprzeczne z zasadniczymi interesami działkowców. Zapewne dlatego posłowie PO ograniczają się jedynie do publicznego głoszenia demagogicznych haseł, a autorzy projektu unikają spotkań ze środowiskiem działkowców. Taka postawa ma odwrócić uwagę od szkodliwości zaproponowanych pomysłów. Brak znajomości i chęci poznania specyfiki ogrodnictwa działkowego zrodziły projekt, który może wydawać się atrakcyjny jedynie dla osób, niewiele mających wspólnego z ogrodami.

Posłowie PO promują swój projekt poprzez ogólnikowe hasła, a pomijają najważniejsze skutki, stanowiące jego sedno. Głównym celem projektu PO jest wygaszenie wszystkich praw do gruntów zajętych dzisiaj przez 5 tysięcy ogrodów, a zwłaszcza prawa użytkowania wieczystego. Dalszą tego konsekwencją będzie wygaśnięcie następnych praw - własności infrastruktury oraz prawa działkowców do użytkowanych działek i majątku. Prawnie całe to mienie stanie się własnością gminy lub Skarbu Państwa jako właścicieli gruntu. Nastąpi więc komunalizacja albo nacjonalizacja prywatnego mienia. Projekt oczywiście milczy na temat odszkodowania za utratę tego majątku. W zamian proponuje działkowcom, aby na nowo ubiegali o prawa, które tym razem będą już zupełnie inne i słabiej chroniące ich interesy. Co istotne, projekt nie gwarantuje, że faktycznie je nabędą.

W ten sposób działkowcy stracą nie tylko prawa do gruntów, infrastruktury, prywatnego mienia, ale nawet środki na kontach bankowych poszczególnych ogrodów

działkowych. Przejęte grunty będą ewentualnie zwracane, ale tym razem już odpłatnie i na gorszych warunkach. Podobnie przejęta infrastruktura (np. świetlice, ogrodzenia) – powstała z środków działkowców i PZD - będzie udostępniana za rozliczeniem kosztów gminy. W rezultacie działkowcy zapłacą za własny majątek. Powyższe skutki będą następstwem likwidacji PZD i wszystkich jego struktur organizacyjnych, w tym organów prowadzących dzisiaj ROD.

Projekt PO – w odróżnieniu od projektu obywatelskiego - nie przewiduje żadnej ciągłości prawnej, która zabezpieczyłaby niezbędne prawa majątkowe dla działkowców i ich przyszłej organizacji. Propozycje posłów PO zmierzają do ostatecznego przekreślenia dotychczasowego dorobku prawnego i organizacyjnego kilku pokoleń polskich działkowców.

Zniszczenie całego dorobku organizacyjnego polskich działkowców spowoduje, że będą zmuszeni zakładać stowarzyszenia, które mają konkurować między sobą i zabiegać w gminach o przekazanie im prowadzenia ogrodu. Do tego czasu zarządzanie ogrodami przejmą gminy, które wybiorą „odpowiednie” stowarzyszenie. To nie koniec. Takie stowarzyszenie będzie ubezwłasnowolnione. Gmina będzie miała prawo je usunąć i sama przejąć zarządzanie ogrodem lub przekazać je innemu podmiotowi, np. komercyjnemu zarządcy, za którego zapłacą działkowcy. Ponadto żadna ważniejsza decyzja w ogrodzie, np. o inwestycji, nie będzie mogła zapaść bez zgody gminy. Radykalnie ograniczono samodzielność i samorządność ogrodów.

Projekt również osłabia pozycję indywidualnych działkowców. Zakłada bowiem natychmiastowe wygaśnięcie praw do działek oraz własności majątku na działce (np. altany). Milion działkowców będzie zmuszonych zawrzeć nowe pisemne „*umowy o korzystanie z działki*”, które - choć będą odpłatne - nie zapewnią równie silnego co dzisiaj prawa do działki, np. nie wpisze swojego prawa do księgi wieczystej. Proponowana umowa nie przywróci również działkowcowi własności majątku na działce. Własność ta przypadnie właścicielowi gruntu, czyli gminie lub Skarbowi Państwa, co jest równoznaczne ze swoistą konfiskatą mienia.

Mimo tak niekorzystnych warunków, projekt PO obciąża działkowca wszystkimi kosztami funkcjonowania ogrodu, m.in. udziałem w opłacie rocznej za grunt ogrodu, opłatą dodatkową (20% opłaty rocznej) oraz kosztami kredytów na inwestycje. Ponadto projektodawcy nie chronią działkowca przed arbitralnymi decyzjami o rozwiązaniu z nim umowy o korzystanie z działki, a zwłaszcza nie przewidziano w tym zakresie odrębnego trybu sądowego. Generalnie projekt PO nie zawiera przepisów dotyczących ochrony sądowej praw działkowców, co znacznie utrudni lub uniemożliwi obronę ich podstawowych interesów.

Ten brak jest szczególnie widoczny w przepisach o likwidacji ogrodów. Spory na tym tle nie będą rozstrzygane przez niezawisły sąd, ale przez samego właściciela gruntu. Jak widać, działkowcy nie będą mieli w tak żywotnej sprawie wiele do powiedzenia. W kwestii odszkodowań i odtworzenia ogrodu decyzję będzie

podejmował sam właściciel. Każę to poddać w wątpliwość realność uzyskania pełnych rekompensat przez działkowców, tym bardziej, że sam projekt warunkuje ich realizację, np. odtworzenie ogrodu ma następować tylko gdyby działkowców nie udało się upchnąć w istniejących ogrodach. Przy takich zapisach prawa działkowców stają się iluzoryczne, zwłaszcza że projekt likwiduje silną organizację działkowców, która dotąd skutecznie egzekwowała ich prawa.

Z tego względu środowisko polskich działkowców odrzuca projekt PO w całości jako sprzeczny z fundamentalnymi prawami działkowców. W odróżnieniu od projektu obywatelskiego - popartego przez ponad 924 tysiące osób - propozycje PO nie gwarantują działkowcom zachowania praw majątkowych oraz wykluczają samorządność i samodzielność ogrodów. Przedstawione rozwiązania uzależniają ogrody od właścicieli terenów i tworzą karykaturę ogrodnictwa działkowego. Jedynym realnym i pewnym skutkiem projektu PO będzie wygaszenie dotychczasowych, silnych praw do działek i ogrodów, które działkowcy uzyskali kosztem olbrzymiego wysiłku finansowego i nakładu pracy.

Co więcej, likwiduje się samodzielną i samorządną organizację społeczną, która od ponad 30 lat stoi na straży praw działkowców i ogrodów, czego świadectwem jest prawie 5 tysięcy ogrodów, z których korzysta niemal milion polskich rodzin. Ten dorobek zorganizowanego ruchu ogrodnictwa działkowego projektodawcy z PO zamierzają tak po prostu zlikwidować i znacjonalizować. Takie potraktowanie społecznej organizacji pozarządowej oraz jej członków jest rażąco sprzeczne z Konstytucją i nie mieści się w kanonie wartości przestrzeganych w cywilizowanym i demokratycznym państwie prawa.

W związku z powyższym Krajowa Rada PZD stwierdza, że projekt ustawy o ogrodach działkowych autorstwa posłów PO jest sprzeczny z funkcjami, celami i tradycjami ruchu ogrodnictwa działkowego. Przedstawione propozycje ustawowe są wymierzone bezpośrednio w interesy działkowców i ich ogrodów. Środowisko działkowców jest zgodne, że uchwalenie projektu tej ustawy jest równoznaczne z początkiem końca ponad 115-letniego ruchu ogrodnictwa działkowego. W powszechnym odczuciu jest to próba wyrugowania działkowców i przejęcia większości gruntów zajętych obecnie przez ogrody działkowe.

Z powyższych względów zwracamy się do Pani Marszałek Sejmu oraz do wszystkich posłów o podjęcie zdecydowanych działań, które spowodują, iż projekt ten zostanie odrzucony jako naruszający zasady demokratycznego państwa prawa i wolę jego obywateli.

KRAJOWA RADA
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Warszawa, dnia 4 kwietnia 2013 roku

